

Juris Jansons

Tu nāc man tūkstoškārt prātā...

Komponista
Ludviga van Bēthovena drauga

Kārļa Amendas

– Talsu mācītāja,
piemiņai

Saturs

1. Kārļa Ferdinanda Amendas vecāki
2. Lipaiķi — Kārļa Amendas bērnības zeme
3. Mācības Jelgavā
4. Kārļa Amendas brāļi un māsas
5. Studijas un ceļojumi
6. Satikšanās ar Ludvigu van Bēthovenu
7. Atgriešanās dzimtenē
8. Koncerts Melngalvju namā
9. Mājskolotājs Virbos
10. Draudzība turpina dzīvot vēstulēs
11. Talsos jauns mācītājs
12. Talsu mācītājmuiža
13. Neaizmirstamais Bēthovens
14. Ludviga van Bēthovena 9. simfonijas ideja — no Kurzemes
15. Talsu ev. luteriskā baznīca
16. Kārļa Amenda — Kandavas iecirkņa prāvests
17. Dzīve beidzas, slava — mūžīga
18. Kārļa Amendas kapa vieta
19. Amenda dzīvo pasakā, gleznā, dzejā...
20. Lai nebūtu pārpratumu...
21. Ludviga van Bēthovena draugi Latvijā
22. Kārļa Amendas tuvība ar Tilingu dzimtu
23. Kārļa Amendas radniecība ar Krišjāni Valdemāru
24. Kārļa Amendas ceļš uz šodienu
25. Ludviga van Bēthovena un Kārļa Amendas dzīves pētnieki

I Kārļa Ferdinanda Amendas vecāki

Kārļa Amendas tēvs Kristiāns Amenda dzimis 1732. gadā Gilgenburgā, Prūsijā. Kēnigsbergā studējis teoloģiju, bijis pazīstams ar slaveno vācu filozofu Imanuelu Kantu (1724—1804), pēc tam ieceļojis Kurzemē. Sāpumā strādājis par mājskolotāju, 1761.gadā kļuvis par Jelgavas pilsētas skolas konrektoru (direktora vietnieku). No 1775.gada šajā pašā skolā un amatā strādājis I. Kanta brālis Johans Kants. Kristiāns Amenda 1761.gadā apprecējās ar Annu Veroniku Hūnu, mācītāja un superintendanta Kristiāna Hūna (1716—1784) jaunāko māsu. K. Hūns ir pazīstams latviešu literatūras vēsturē ar to, ka 1766. gadā publicēja septīto latviešu Dziesmugrāmatas izdevumu un 1769.gadā — piekto Menceļa sprediķu grāmatas izdevumu (*Lettische Postill*). Viņš izdeva arī latviešu katehismu (1770. gadā) un latviešu baznīcas aģendu (1771.gadā). Annas un Kristiāna Hūnu māte, tātad Kārļa Amendas vecāmāte, bija Julianna, dzimusi Brēcmane.

No 1768.gada Kristiāns Amenda bija Lipaiķu draudzes mācītājs. Cilvēki viņu atceras kā gudru, laipnu, draudzīgu un jautru cilvēku, kurš piesaistīja ar savu uzticību un čaklumu mācītāja amatam. Neskatoties uz savu atbaidoši neglīto ārieni, viņš ieguva savas draudzes un visas apkārtnes ļaužu cieņu un bija iemīlēts kā labs runātājs un dvēseļu gans. Sevišķi dāsna bija viņa lielā mūzikas mīlestība, ar ko ieinteresēja savus bērnus un vēlākos pēcnācējus. Viņa labestība izpaudusies kuršu ķoniņu ģerboņu vitrāžu izgatavošanā, kuras, kā apliecina uzraksts, viņš baznīcai «... uz paglabāšanu un pieminēšanu šķiņķojis 1780.gadā», kas tagad aplūkojamas Lipaiķu baznīcas logos.

Anna Veronika mira 1791.gadā, un Kristiāns Amenda apprecējās otrreiz ar Ģertrūdi Elizabeti Šteinhuzeru, šķirteni Rikmani. Taču kopdzīve nebija ilga, jo Kristiāns nomira 1793.gada 24.novembrī.